

Parlamentul României
Camera Deputaților

1/1804/RA
09.11.2011

OPINIE

asupra

**Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu,
Comitetul Economic Social și Comitetul Regiunilor
privind securitatea aprovizionării cu energie și cooperarea internațională – „Politica
energetică a UE: angajarea în relații cu partenerii din afara frontierelor noastre”
COM(2011) 539**

și asupra

**propunerii de Decizie a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a unui
mecanism de schimb de informații cu privire la acordurile interguvernamentale
dintre statele membre și țări terțe în domeniul energiei
COM (2011) 540**

Având în vedere Tratatul de la Lisabona, în special art. 5 și 12 al TUE și Protocoalele nr. 1 și 2 anexate Tratatului,

Având în vedere Hotărârea Camerei Deputaților nr.11/2011,

Având în vedere Constituția României, republicată, în special art. 148,

Luând în considerare punctul de vedere al Guvernului României, exprimat prin Nota transmisă de Departamentul pentru afaceri europene al Guvernului,

Luând în considerare Nota de informare a Departamentului pentru drept comunitar și jurisprudență al Camerei Deputaților,

Luând în considerare opiniile Comisiei pentru politică externă și Comisiei pentru industrii și servicii,

Luând în considerare opinia adoptată de Comisia pentru afaceri europene în ședința sa din data de 1.11.2011,

Având în vedere aprobarea Biroului Permanent al Camerei Deputaților din 7.11.2011,

Camera Deputaților, în conformitate cu prevederile art. 40 din Hotărârea Camerei Deputaților nr. 11/2011 din data de 27 aprilie 2011, adoptă prezenta **opinie**:

Pachetul „*Politica energetică externă a UE*”, propune, din perspectiva politicii externe în domeniul energiei, finalizarea pieței interne a energiei (proces având ca dată limită anul 2014), modalități concrete de extindere a cooperării energetice dincolo de simpla protecție fizică a importurilor. UE își propune să pornească de la piața puternică de care dispune, să extindă legăturile dintre rețeaua europeană de energie și țările vecine și să creeze o zonă de reglementare mai amplă, în beneficiul tuturor. Realizarea acestor deziderate necesită un schimb periodic de informații cu privire la acordurile interguvernamentale încheiate și planificate de statele membre.

Obiectivele urmărite de această propunere sunt: facilitarea coordonării la nivelul Uniunii și implementarea eficace a politicii energetice a Uniunii: asigurarea, în stadiu incipient al negocierii, că regulile pieței interne ale UE sunt respectate, crearea securității juridice necesare pentru deciziile investiționale, consolidarea poziției de negociere și colective ale statelor membre față de țările terțe în vederea garantării securității aprovizionării și creșterea transparenței, într-un spirit de solidaritate, care va conduce la creșterea coerenței și consecvenței.

Pachetul propune următoarele priorități pentru politica energetică externă:

- a) dezvoltarea dimensiunii externe a pieței interne a energiei din UE;
- b) consolidarea parteneriatelor pentru a asigura siguranța, securitatea, sustenabilitatea și competitivitatea energiei;
- c) îmbunătățirea accesului la energie sustenabilă în țările în curs de dezvoltare;
- d) o mai bună promovare a politicilor UE dincolo de frontierele sale.

Se propune *înființarea unui mecanism pentru creșterea transparenței și schimbului de informații cu privire la acordurile bilaterale în domeniul energiei încheiate de către statele membre UE cu state terțe*, în vederea asigurării compatibilității acestora cu legislația europeană. Acest mecanismul creat la cererea Consiliului European¹, va extinde și va completa procedura de notificare deja aplicabilă acordurilor din domeniul gazelor² și se constituie ca un instrument structurat pentru schimbul de informații la nivelul UE înainte și după negocierile cu țările terțe.

Pachetul este însoțit de un *proiect de Decizie a PE și CONS privind instituirea unui mecanism de schimb de informații privind acordurile interguvernamentale între SM și UE și state terțe în domeniul energiei*.

Acest proiect de Decizie are ca obiective principale: asigurarea, în stadiu incipient al negocierii, că regulile pieței interne ale UE sunt respectate; creșterea

¹ Concluziile Consiliului European din 4 februarie 2010 (EUCO 2/11).

² Regulamentul (UE) 994/2010. În plus, Tratatul Euratom prevede notificarea *ex ante* și verificarea acordurilor bilaterale încheiate de statele membre în acest domeniu. Pentru contractele comerciale de furnizare de materiale nucleare încheiate de utilitățile publice din UE, Tratatul Euratom prevede ca Agenția de Aprovizionare a Euratom să fie parte la contracte și să joace un rol activ în securitatea aprovizionării cu combustibili nucleari.

transparenței între statele membre în spiritul solidarității; consolidarea poziției de negociere individuale și colective ale statelor membre UE.

Comunicarea COM (2011) 539 „Politica energetică a UE: Angajarea în relații cu parteneri din afara frontierelor noastre” este un document de politică care nu are caracter normativ și prin urmare comunicarea nu produce efecte juridice.

COM își declară disponibilitatea de a oferi asistență juridică statelor membre care negociază acorduri cu incidență directă asupra legislației referitoare la piața internă³, precum și o evaluare *ex-ante* a conformității unui viitor acord interguvernamental cu legislația UE înainte ca un astfel de acord să fie semnat, dacă se impune.

SM vor trebui să notifice COM negocierile existente și cele viitoare care pot avea un impact asupra pieței interne a energiei și securității energetice. În acest sens, la 7 septembrie a.c., COM a adoptat o Propunere de Decizie care transformă concluziile Consiliului European într-un mecanism cu proceduri detaliate pentru schimbul de astfel informații dintre statele membre și COM cu privire la acordurile interguvernamentale, respectiv la acordurile obligatorii din punct de vedere juridic încheiate între statele membre și țările terțe, care pot avea un impact asupra funcționării pieței interne a energiei sau asupra securității aprovizionării cu energie în Uniune.

Documentele reflectă o abordare strategică a parteneriatelor UE în domeniul energiei, bazată pe diferențiere și flexibilitate în sfera de cuprindere și instrumente adaptate fiecărui stat partener sau organizație.

Fiecare parteneriat trebuie să aibă o sferă de cuprindere diferențiată în funcție de tipul de relație pe care UE o are cu statul partener (relație de integrare a pieței, relație consumator-furnizor, relație consumator- consumator), ceea ce determină și alegerea unui anumit tip de instrumente juridice sau politice care să poată fi utilizate.

UE se va angaja în mod corespunzător în dialog cu fiecare din partenerii cheie pentru a discuta așteptările și interesele din parteneriatele energetice.

În încheierea acestor parteneriate strategice, COM consideră că trebuie avută în vedere complementaritatea și legăturile, care sunt reciproc avantajoase pentru politica energetică, precum și o relație cât mai cuprinzătoare între Uniunea Europeană și statele partenere relevante.

Această abordare cuprinzătoare ar presupune, *în opinia COM*, asigurarea unei coerențe între eforturile de îmbunătățire a securității și durabilității securității energetice a EU și dezvoltarea cooperării politice și economice.

Se va crea unui nou sistem de parteneriate energetice cu partenerii cheie ai UE, se va îmbunătăți coordonarea între SM și se va optimiza asistența externă a UE în sectorul energetic. Se propune crearea unui grup strategic pentru cooperare internațională în domeniul energiei, compus din reprezentanți ai SM și serviciilor UE relevante, care să conducă la îmbunătățirea coordonării dintre UE și statele membre în cadrul organizațiilor multilaterale în domeniul energiei (AIE, IPEEC, IRENA).

³ Astfel cum s-a procedat cu succes în timpul negocierilor acordului interguvernamental Nabucco și al negocierilor dintre Polonia și Rusia pe tema gazoductului Yamal.

Urmare a liberalizării piețelor de energie electrică și gaze din UE, prin implementarea celui de-al treilea pachet legislativ din domeniul energetic, SM și-au modificat substanțial legislația în materie. *Respectarea acestor modificări de ordin legislativ nu se suprapune întotdeauna cu interesul comercial al furnizorilor de energie din țări terțe.* SM se arată tot mai deschise să accepte concesiile în materie de reglementare în acordurile interguvernamentale pe care le încheie cu țările terțe sub amenințarea unui posibil deficit de aprovizionare. Acest lucru contravine legislației Uniunii în domeniul energetic întrucât astfel de concesiile în materie de reglementare sunt de natură să compromită buna funcționare a pieței interne a energiei.

Efectul de levier al pieței interne de energie a UE ar trebui să fie mai bine utilizat pentru facilitarea proiectelor ample de infrastructură care leagă rețeaua UE de țările terțe, în special de cele în care există incertitudini de natură politică, comercială sau juridică. O abordare la nivelul UE poate contribui la reducerea acestor riscuri. Mandatele de negociere pentru UE pot fi necesare în cazul acordurilor care au o influență mare asupra obiectivelor politicii energetice ale UE și în cazurile în care există în mod evident o valoare adăugată comună a UE.

Se conturează încercarea Comisiei Europene de a-și aroga competențe extinse de reprezentare a UE, odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

Schimbările aduse de TFUE vizează reprezentarea UE pe plan extern și în politica de securitate. Referitor la reprezentarea pe plan extern articolul 17 alineatul (1) din TUE precizează *"Comisia asigură reprezentarea externă a UE, cu excepția cazurilor care țin de politica externă și de securitate și a altor situații prevăzute în tratate"*.⁴

Reprezentarea externă/negocierile internaționale în domeniul energiei a fost tratate în mod tradițional ca fiind un domeniu de competență partajată. Pentru politica privind energia, art. 4 par 2 lit. i) prevede explicit partajarea competențelor între UE și statele membre. În acest caz, Uniunea și Statele Membre pot legifera și adopta acte obligatorii din punct de vedere juridic în domeniul energiei, conform art. 2 para 2.

România salută această comunicare prin din perspectiva menținerii printre acțiunile prioritare a diversificării surselor și rutelor de energie, cu accent pe urgentarea realizării Coridorului Sudic, precum și a disponibilității de a oferi consiliere juridică tuturor statelor membre care negociază acorduri.

Proiectul de decizie are ca obiecte principale:

- asigurarea, în stadiul incipient al negocierii, că regulile pieței interne ale Uniunii Europene sunt respectate;
- creșterea transparenței între statele membre în spiritul solidarității;
- consolidarea poziției de negociere individuale și colective ale statelor membre.

⁴ De relevanță pentru negocierea acordurilor internaționale este și articolul 218, alineatul (3) din TFUE care precizează că, exceptând politica externă și de securitate, este de competența Comisiei ca aceasta să prezinte o recomandare către Consiliul pentru numirea negociatorului sau a șefului echipei de negociere a Uniunii. În situația în care negocierile internaționale vizează atât domenii de competență exclusivă, cât și domeniile de competență partajată, iar acestea nu pot fi separate distinct pe parcursul negocierilor, numirea negociatorului care acționează în numele UE poate fi de forma unui formule de maniera în care Comisia supune aprobării unui reprezentat către Consiliu și Statele Membre.

De interes pentru România este menținerea, prin acțiunile prioritare în realizarea acestor obiective, a diversificării surselor și rutelor de energie, cu accent pe urgentarea realizării Coridorului Sudic, precum și a disponibilității de a oferi consiliere juridică tuturor statelor membre care negociază acorduri afectând în mod direct legislația în domeniul pieței interne (așa cum a fost cazul negocierilor privind Acordul Interguvernamental Nabucco).

O coordonare la nivelul Uniunii Europene, ar contribui la realizarea tuturor obiectivelor formulate. Schimbul de informații propus va consolida poziția de negociere a statelor membre față de țările terțe, el va asigura implementarea corespunzătoare a normelor și politicilor Uniunii Europene. Utilizarea unor clauze standard elaborate în comun și verificarea propusă a compatibilității vor da investitorilor un nivel mai mare de securitate juridică în ceea ce privește compatibilitatea acordului interguvernamental cu legislația Uniunii Europene.

Membrii comisiilor sesizate au dezbătut Pachetul „*Politica energetică externă a* în ședințele de comisii. În urma dezbaterilor, au fost evidențiate o serie de probleme:

- exprimarea unor rezerve ca urmare a posibilelor interferări cu negocierile privind acordurile interguvernamentale, cu posibile efecte asupra politicilor energetice naționale;
- necesitatea respectării echilibrului Uniunii Europene – state membre și caracterul problematic al statutului de observator;
- importanța concentrării pe acțiunile de parteneriat ale Uniunii Europene cu statele terțe cele mai importante și necesitatea implicării doar în măsura în care aduce valoare adăugată, fiind necesar ca statele membre să continue să aibă propria politică externă în domeniul energiei;
- exprimarea unei preferințe pentru accent mai mare pe promovarea cooperării în domeniul energiei regenerabile;
- sprijin pentru asigurarea de șanse egale pentru toți participanții pe piață;
- producerea de energie regenerabilă este mai sensibilă din punct de vedere politic decât combustibili fosili;
- existența unui dezechilibru între menținerea diverselor arii geografice;
- impactul politic posibil al proiectului de Decizie privind instituirea unui mecanism de schimb de informații privind acordurile interguvernamentale între statele membre ale Uniunii Europene și state terțe în domeniul energiei asupra negocierilor efective ale diverselor acorduri;
- luarea în discuție a oportunității conferirii Turciei unei poziții privilegiate în cadrul relațiilor externe ale Uniunii Europene în domeniul energiei;
- importanța menținerii unei anumite independențe a politicii externe naționale în domeniul energiei, chiar în contextul recunoașterii necesității unei voci comune europene în relație cu terții;
- punerea în aplicare, într-un mod complementar, a altor forme de cooperare regională, cum ar fi Sinergia Mării Negre sau Parteneriatul Estic;

- aplicarea unei abordări echilibrate pentru vecinătatea estică și sudică, în ceea ce privește acordarea de asistență financiară și tehnică;

- solicitarea de informații suplimentare privind nivelul de participare în cadrul Grupului Internațional de Cooperare în domeniul energiei.

În urma dezbaterilor prilejuite de examinarea, de către membrii Comisiei de politică externă, membrii Comisiei o pentru industrii și servicii și membrii Comisiei pentru afaceri europene, a *Pachetul „Politica energetică externă a UE”*: a. *Comunicare a Comisiei privind securitatea aprovizionării cu energie și cooperarea internațională – „Politica energetică a UE: angajarea în relații cu partenerii din afara frontierelor noastre” COM(2011) 539 și b. Propunere de Decizie a PE și a Consiliului de instituire a unui mecanism de schimb de informații cu privire la acordurile interguvernamentale dintre statele membre și țări terțe în domeniul energiei COM(2011) 540*, aceștia au apreciat că propunerea respectă principiul juridic al subsidiarității în ceea ce privește competențele UE, cu rezervele exprimate, iar din punct de vedere al principiului proporționalității, proiectul în fondul său nu aduce atingere elementelor de drept substanțial național, respectă cadrul juridic intern, propriu fiecărui stat membru, adoptat conform tradițiilor juridice, politice, economice specifice fiecăruia, astfel că dispozițiile proiectului nu depășesc și nu exced criteriile și condițiile impuse de aplicarea acestuia.

Propunerea de regulament în fondul său nu aduce atingere elementelor de drept substanțial național, respectând cadrul juridic intern.

Prezenta opinie se adresează președintelui Parlamentului European, al Consiliului și respectiv, al Comisiei Europene.

Președinte,

Roberta Alma ANASTASE

